

Identificatie en registratie van paarden

Weetjes voor de dierenarts

Identificatie en registratie van paarden speelt in Nederland al sinds 2001. Het jaar waarin werd begonnen met het inbrengen van een transponder ('chippen'). Er zijn sindsdien vele duizenden paarden op deze wijze geïdentificeerd. De transponders zijn beter én kleiner geworden, maar de bijbehorende administratie wordt steeds verder uitgebreid. Sinds 2016 moet er in een paardenpaspoort niet alleen een in woorden beschreven signalement staan, maar moet er ook een schets worden ingetekend of foto's worden ingeplakt. Nu gaat er per 21 april a.s. een uitbreiding plaatsvinden en komen de 'exploitant van het paard' en de 'exploitant van de locatie' in beeld. Verder blijft er voor dierenartsen de verplichting medicijnen van de '6-maandenlijst' in het paspoort te schrijven of samen met de eigenaar/houder het paard als 'niet meer slachten voor menselijke consumptie' af te tekenen. Het wordt dus tijd om alles een keer op een rijtje te zetten. Kanttekening bij dit overzicht is dat dingen nog kunnen veranderen, want de hele materie is zowel in Europa als in Nederland nog in beweging.

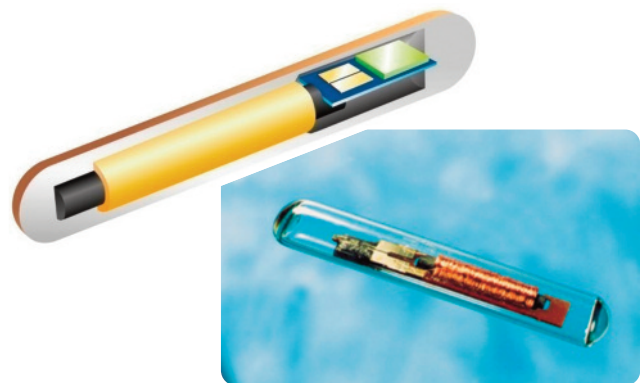
Inleiding

In dit overzicht wordt getracht om alle op dit moment en vanaf 21 april a.s. in Nederland geldende regelgeving over de identificatie en registratie van paarden overzichtelijk voor het voetlicht te brengen. Als eerste uitleg over de transponder, in de spreektaal ook wel 'chip' genoemd, en de readers. Vervolgens wordt besproken hoe en door wie het plaatsen van de transponder wordt gedaan in Nederland en komt het maken van een paspoort voor een volwassen paard aan bod. Veulens worden doorgaans door de paardenpaspoortconsulenten van de stamboeken van een transponder en het daarbij horende papierwerk voorzien. Daarna wordt besproken welke handelingen vanaf 21 april a.s. verplicht zijn voor de houders van paarden en de houders van de locaties waar paarden staan. Tot slot komen de verplichtingen van de dierenarts ten aanzien van het inschrijven van stoffen van de 6-maandenlijst en het registreren van 'nooit meer slachten' voor het voetlicht.

Transponder en reader

Transponders (Afbeelding 1 en 2) en readers (Afbeelding 3) worden door diverse fabrikanten gemaakt en moeten voldoen aan de zogenaamde ISO-norm (International Standardisation Organisation). De ISO-norm voor de co-structuur van de transponder is 11784 en die voor het technische concept van transponders en readers is 11785. Het doel van deze normeringen is dat, onafhankelijk van de fabrikant, iedere ISO-transponder kan worden afgelezen door iedere ISO-reader. In Nederland zijn voornamelijk

FDX-B transponders in omloop, die voldoen aan de ISO-norm en afleesbaar zijn met elke ISO-Reader. Er zijn echter ook nog hier en daar FDX-A transponders in paarden te vinden (die voldoen niet aan de ISO-norm), omdat die aan het begin van deze eeuw door sommige stamboeken zijn ingezet en nu ook nog in uit het buitenland geïmporteerde paarden worden aangetroffen.

Afbeelding 1: Schematische tekening en foto van de eerste versie transponders, die bestaan uit een gesloten glazen buisje met daarin een microchip en een spoeltje dat als antenne fungeert; de reader geeft een elektromagnetisch signaal af en de microchip 'antwoordt' met de identificatiecode; de antenne van de reader ontvangt het signaal en geeft het nummer leesbaar weer op de reader; de benodigde energie voor deze actie-reactie-actie wordt dus door de reader geleverd (met dank aan Virbac Animal Health).

Afbeelding 2: De glazen transponders zijn al een stuk kleiner geworden dan de eerste versies en de huidige biopolymeer transponders zijn nog iets kleiner (10,9 mm lang en een diameter van 1,9 mm); hierdoor konden de naalden voor inbrengen ook iets dunner worden (met dank aan Virbac Animal Health).

Het is dus voor een dierenarts, zeker bij veterinaire keuringen en bij de vraag een transponder te plaatsen, anders dan in een veulen, van groot belang een reader te hebben die alle soorten transponders kan aflezen.

Transpondercodes

Op dit moment worden er bij de identificatie van paarden (en honden/katten) alleen 'read-only' transponders gebruikt. Deze transponders geven bij aflezen alleen een identificatienummer te zien en daaraan kan niets worden veranderd (Afbeelding 4). De toekomstmuziek zit in 'read & write' transponders waar allerlei extra informatie bij zou kunnen worden geplaatst zoals eigenaar/houder, adres, vaccinaties et cetera. Zover is het echter nog (lang) niet en het is de vraag of het ooit zover zal komen.

Afbeelding 4: Een ISO-reader leest uitsluitend het type transponder, het land en het transpondernummer uit.

De landencodes voor de transponders worden door de ISO-commissie toegewezen. De landcode voor Nederland is 528 en iedere transpondercode moet dus met deze drie cijfers beginnen. Daarna komt de leverancierscode, bijvoorbeeld voor Virbac is dit 210 en voor de Raad van Beheer is dit 140. Op het moment van schrijven van dit

Afbeelding 3: Drie readers voor transponders.

a. Compact Max Pocket-reader (leest FDX-B), b. Omni Max Bluetooth (leest FDX-B, FDX-A (Fecava en Trovan) en USA Avid Encrypted – en heeft Blue tooth) en c. ISO Max V (leest 'alles').

artikel mogen in Nederland de volgende fabrikanten transponders voor paarden op de markt brengen: Virbac, HDI, Planet ID, RF Beheer BV, Caisley, Dorset ID en Dalton Continental BV. In de loop van 2021 worden de erkenningen van transponderleveranciers herzien. Er kunnen in deze lijst dus wijzigingen optreden.

Transponder inbrengen

Het inbrengen van een transponder mag door een dierenarts of door een paardenpaspoortconsulent worden gedaan. In de tijd van de productschappen waren dierenartsen verplicht een cursus Identificatie en Registratie (I&R) te volgen en zij werden daarna vermeld op de I&R lijst bij PE-Veterinair (<https://www.pe-online.org/peapp/public/PointsOfInterest/441>). Sinds de invoering van de Master Diergeneeskunde is de cursus I&R opgenomen in de Master Paard. De studenten krijgen hiervan een certificaat dat zij na afstuderen in kunnen leveren bij PE-Veterinair. Onder de nieuwe regelingen mag iedere dierenarts die correct geregistreerd staat in het Diergeneeskunderegister (<https://www.diergeneeskunderegister.nl/>) transponders bestellen.

Paardenpaspoortconsulenten werden in het verleden opgeleid en geregistreerd door PVE (Productschap voor Vee, Vlees en Eieren) en later PVV (Productschap voor Vee en Vlees). Na het opheffen van de productschappen wordt deze opleiding georganiseerd door de Koepelfokkerij van de Sectorraad Paarden (<http://koepelfokkerij.com/wp/paardenpaspoortconsulent/>). Alle paarden- en ponystamboeken in Nederland maken gebruik van paardenpaspoortconsulenten, omdat eigenlijk alleen op die manier het inbrengen van een transponder bij een paard door niet-dierenartsen te verzekeren is. Paardenpaspoortconsulenten worden op de website van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) 'paardenchippers' genoemd. ►

Afbeelding 5: Voor het inbrengen van een nieuwe transponder altijd goed beide zijden van de hals van oren tot schouder controleren of er niet al een transponder in het paard zit.

► **Geregistreerde en niet-geregistreerde paarden**

Dit zijn begrippen waarover heel veel verwarring is, ook bij medewerkers van de diverse overheidsinstanties. De RVO website beschrijft: geregistreerde paarden zijn officiële stamboekpaarden en sportpaarden met een FEI-paspoort. Een paspoort van een stamboekpaard is te herkennen aan de omslag waarop het logo van het stamboek staat. Een FEI-paspoort heeft een extra FEI-omslag en extra pagina's speciaal voor FEI-wedstrijden. In Nederland geeft alleen de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (KNHS) een FEI-paspoort uit. Ook paarden geregistreerd in de draf- en rensport gelden als 'geregistreerde paarden'. Alleen bij geregistreerde paarden mag de afstamming in het paspoort staan. Niet-geregistreerde paarden zijn fok- en gebruikspaarden. Deze paarden krijgen een paspoort met een neutrale kaft.

Wanneer deze definities worden aangehouden kan een niet-geregistreerd paard dus een geregistreerd paard worden als het dier zo goed presteert dat er een FEI paspoort wordt aangevraagd. Ieder paard dat vanaf 1 januari 2022 wordt geregistreerd krijgt een nieuw uniform paspoort.

Inbrengen van de transponder

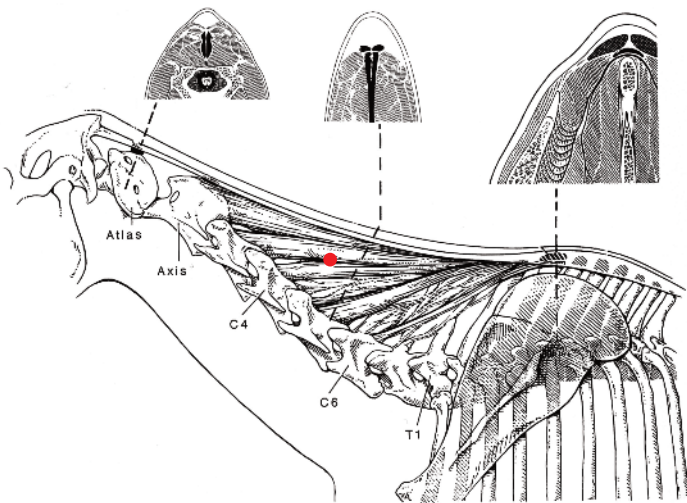
Bij het inbrengen van een transponder bij een paard worden de volgende stappen doorlopen:

- Controleer aan beide zijden van de hals van oren tot schoft met een 'alles-lezende-reader' (ISO-Reader) of er al een transponder in het paard zit (Afbeelding 5)
- Als er al een transponder aanwezig is, geen nieuwe transponder inbrengen, maar het nummer op het aanvraagformulier vermelden met de toevoeging 'zat er al in'
- Controleer of er littekens in de huid aanwezig zijn die zouden kunnen wijzen op een chirurgische verwijdering van een transponder; vermeld dit op het aanvraagformulier en breng in overleg met de eigenaar een nieuwe transponder in

- Controleer, terwijl de transponder nog in de steriele verpakking zit, of het uit te lezen nummer gelijk is aan het nummer op de barcodes (Afbeelding 6)
- Gebruik alleen transponders waarvan het nummer begint met 528 (= landnummer Nederland)
- Gebruik alleen transponders van leveranciers die meedoen aan de verplichte uniciteitscontrole c.q. gebruik de transponders die het betreffende stamboek beschikbaar stelt
- Scheer een oppervlakte van 4x4 cm aan de linkerzijde van de hals, halverwege de oorbasis en de schoft en bij een volwassen paard een handbreedte onder de manenkam; bij veulens of kleine rassen wat minder en daarbij goed op de verhoudingen letten zodat de transponder op de juiste plaats wordt geïnjecteerd (Afbeelding 7)
- Reinig en ontvet de huid met een watje of tissue met alcohol zo vaak als nodig is (gebruikte zijde van het watje/tissue moet geen vuil meer tonen)
- Desinfecteer het geschoren plekje vervolgens met een chloorhexidine oplossing 0,5% of eventueel Betadine®
- Injiceer de transponder, zorg dat de naald nooit wordt aangeraakt en let goed op dat de mandrijn helemaal wordt ingedrukt tot de klik (Afbeelding 8)
- Controleer of de transponder inderdaad op de geïnjecteerde plaats af te lezen is

Afbeelding 6: De inbrengnaald met daarin de transponder wordt geleverd in een steriele verpakking met een datum tot wanneer sterilität gegarandeerd is; hierbij zitten ook de barcodestickers ingepakt zodat vóór het openen van de verpakking het nummer van de transponder en het nummer dat op de stickers staat gecontroleerd kunnen worden (met dank aan Virbac® Animal Health).

Afbeelding 7: Anatomie van de hals van een paard na het verwijderen van de huid en de spierlagen; de rode stip geeft de juiste plek aan voor het injiceren van de transponder (met dank aan Veterinaire Anatomie, Faculteit Diergeneeskunde, Utrecht).

Invullen van het aanvraagformulier

In principe moeten de gegevens op een tablet of formulier worden ingevuld zoals de betreffende paardenpaspoort-uitgevende instantie (ppi) dat vraagt. Afhankelijk van het stamboek waarbij het paspoort wordt aangevraagd zijn de regels iets verschillend. Zo werken alle paardenpaspoort-consulenten van het KWPN met een tablet waarin veel informatie tevoren al is ingevoerd en de paardenpaspoort-consulent verdere informatie wat betreft kleur en aftekeningen direct op het tablet invoert (inclusief schets).

Bij andere stamboeken wordt dit nog op een papieren formulier geschreven. De KNHS heeft het maken van paspoorten per 1-6-2019 gedelegeerd aan het KFPS (Koninklijk Fries Paarden Stamboek). Daarvoor is een formulier te downloaden bij: <https://www.knhs.nl/media/18088/aanvraagformulier-paspoort-paardachtigen-incl-schets-kfps-nieuw.pdf>

In het algemeen geldt:

- Vul het aanvraagformulier volledig en duidelijk leesbaar in
- Maak een zorgvuldige beschrijving van het paard
- Maak een zorgvuldige schets van het paard volgens de regels van de FEI
- Maak zo nodig foto's van beide zijden van het paard als de ppi dat vraagt
- Als een paard geen aftekeningen heeft en minder dan 3 duidelijke kruinen, dan moeten de zwilwratten worden getekend
- Als de eigenaar al weet dat het paard nooit meer geslacht mag worden voor menselijke consumptie, geef dit dan nu al aan op het aanvraagformulier
- Eigenaar of houder en dierenarts of paardenpaspoort-consulent tekenen beiden het formulier
- De dierenarts of paardenpaspoortconsulent neemt het formulier mee en zorgt dat dit binnen 7 dagen wordt verzonden naar de ppi voor wie het werk is uitgevoerd of naar de ppi die de aanvrager van het paspoort heeft aangegeven

Afbeelding 8: Bij het inbrengen moet er goed op worden gelet dat de mandrijn helemaal wordt ingeduwd tot en met de 'klik', anders kan de transponder weer in de naald mee naar buiten komen.

Problemen na inbrengen transponder

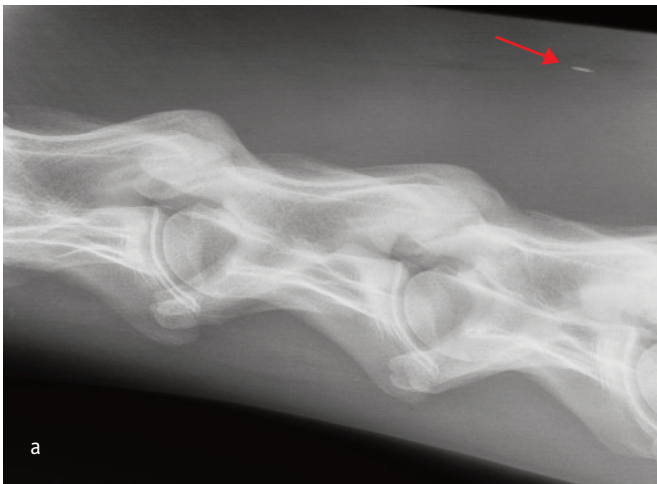
Er worden jaarlijks vele duizenden veulens en heden ten dage nog een beperkt aantal volwassen paarden van een transponder voorzien. Dit gebeurt soms door dierenartsen, maar veelal door paardenpaspoortconsulenten. Er treden relatief heel weinig problemen op. Dit hangt waarschijnlijk deels samen met het feit dat er in Nederland zorgvuldig wordt gewerkt (scheren, reinigen en ontvetten, en desinfecteren). Er zijn, vooral in de begin periode, nog wel eens problemen gemeld, zoals:

• Transponder werkt niet

Vaak bleek de transponder dan in het zand te liggen omdat de 'mandrijn' van de naald niet vastklikte en de transponder direct weer mee naar buiten kwam en ongemerkt op de grond viel. Bij twijfel kan een röntgenfoto van de hals worden gemaakt (Afbeelding 9) en vaak blijkt er dan dus geen transponder aanwezig. Als de transponder wél aanwezig is, maar niet werkt kon de fabrikant een duplicaat leveren. Dit is een transponder met 'retagging counter'. Je kunt dus zien, net als voorheen met de nummerplaten van auto's, dat het een duplicaat is. Op dit moment is dit niet toegestaan. De regelgeving is: 'niet-werkende transponders moeten worden vervangen door een nieuwe transponder met een nieuwe code om fraude te voorkomen'. Transponders worden met hun unieke code dus slechts één keer uitgegeven.

• Bloeding na inbrengen

Een bloeding treedt nog wel eens op als bij het inbrengen van de naald toevallig een wat groter vaatje wordt geraakt (Afbeelding 10). Door 5-10 minuten de injectieplaats dicht te duwen met een watje of tissue (liefst met wat chloorhexidine of Betadine®) stopt deze bloeding doorgaans zonder problemen. Soms ontstaat er een bobbel (bloeduitstorting) onder de huid. Deze resorbeert doorgaans in enkele dagen. ►

Afbeelding 9: De transponder is goed zichtbaar op de röntgenopname en met een röntgenfoto kan dus gecontroleerd worden of de transponder (rode pijl) aanwezig is en op de juiste plaats zit (a) of eigenlijk wat ver naar voren (b) (met dank aan dr. AJ van den Belt, Diagnostische Beeldvorming, Faculteit Diergeneeskunde, Utrecht).

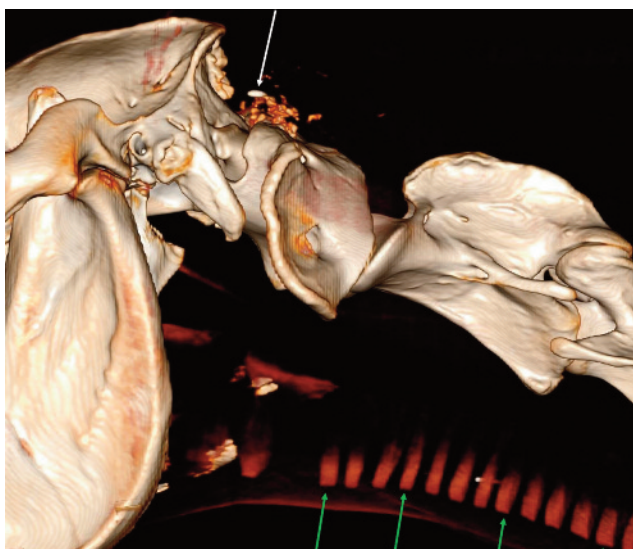
Afbeelding 10: Nabloeden na het injiceren van een transponder, na enkele minuten afduwen was de bloeding gestopt.

Afbeelding 11: Nekbuil bij een 10 jaar oude KWPN ruïn die in september 2009 op de gebruikelijk plek in de hals van een transponder is voorzien; begin 2019 ontwikkelt zich vlak achter de oren een nekbuil.

Afbeelding 12: Röntgenopname van het paard van Afbeelding 11; de transponder is duidelijk te zien craniodorsaal van C1 met in de omgeving duidelijke mineralisaties (met dank aan Hank van Campen).

Afbeelding 13: Een driedimensionale afbeelding van de CT, laterale view, bij de witte pijl is de transponder duidelijk zichtbaar; de rode structuren zijn niet-benige structuren die relatief stralingsdicht zijn, zoals de ventrale delen van de tracheringen (groene pijlen); uitgebreide bestudering van de CT beelden laat zien dat de mineralisaties los staan van de transponder en passen in het beeld van een bursitis van de bursa subligamentosa nuchalis cranialis (met dank aan Martijn Beukers, destijds werkzaam bij Veterinaire Diagnostische Beeldvorming, Faculteit Diergeneeskunde, Utrecht).

► • Infectie/abces vorming

Het optreden van een infectie met de ontwikkeling van een abces op de in prikplaats wordt incidenteel gemeld. Soms is er sprake geweest van onvoldoende schoon/steriel werken, soms is het domme pech. Als het abces doorbreekt moet gecontroleerd worden of de transponder nog wel in het paard aanwezig is, omdat met de inhoud van het abces soms ook de transponder mee naar buiten komt.

• Transponder 'reist'

Bij paarden verplaatst de transponder zich na inbrengen hoogst zelden. Recent werd bij een paard met een nekbuil (Afbeelding 11) de transponder boven de 1e halswervel gevonden (Afbeelding 12). Zowel eigenaresse als paardenpaspoortconsulent waren er echter zeker van dat het paard 10 jaar eerder op de 'normale plaats' geïncijceerd was. De transponder bleek tussen de twee peesplaten door naar craniaal verschoven te zijn, maar was, zoals uit CT opnamen bleek (Afbeelding 13), niet de oorzaak voor de nekbuil.

• 'Gegeneraliseerd' probleem

Als er direct of enkele dagen na het inbrengen van een transponder serieuze klachten ontstaan, zoals ernstige ataxie/parese, die euthanasie van het veulen/paard noodzakelijk maken, wordt er altijd, althans zo is met de stamboeken afgesproken, postmortaal onderzoek (sectie) bij de Faculteit Diergeneeskunde uitgevoerd. Hierbij wordt dan gekeken of de transponder inderdaad de oorzaak van de problemen is (Afbeelding 14). In de paar gevallen waarin dit is gedaan was de transponder niet de oorzaak.

Voor problemen na het inbrengen van een transponder is een zorgvuldige klachtenprocedure in het leven geroepen. Eigenaren kunnen zich hiervoor het beste tot de fabrikant van de transponder wenden of tot het stamboek (ppi) waar het paard is geregistreerd. De klachten blijken doorgaans gerelateerd te zijn met menselijke fouten of te berusten op gezondheidsproblemen van het betreffende dier waar de transponder geen invloed op heeft of heeft gehad.

Wanneer paspoort?

Alle paardachtigen in Nederland moeten een transponder en een paardenpaspoort hebben. Het paardenpaspoort is een identificatiedocument en geen eigendomsbewijs. Alleen paarden die vóór 1 juli 2009 een paspoort hebben gekregen waarin een volledige beschrijving en een ingetekende schets staan (en waarvan het DNA profiel bekend is), hebben soms geen transponder.

Een paspoort moet in principe binnen 6 maanden na de geboorte van het veulen zijn uitgegeven. Sinds 19 mei 2020 is deze periode tijdelijk, maar nu nog voor onbepaalde tijd, verlengd tot 9 maanden. Het voornemen is deze periode ook na 21 april 2021, als de Diergezondheidsverordening in werking treedt, te handhaven.

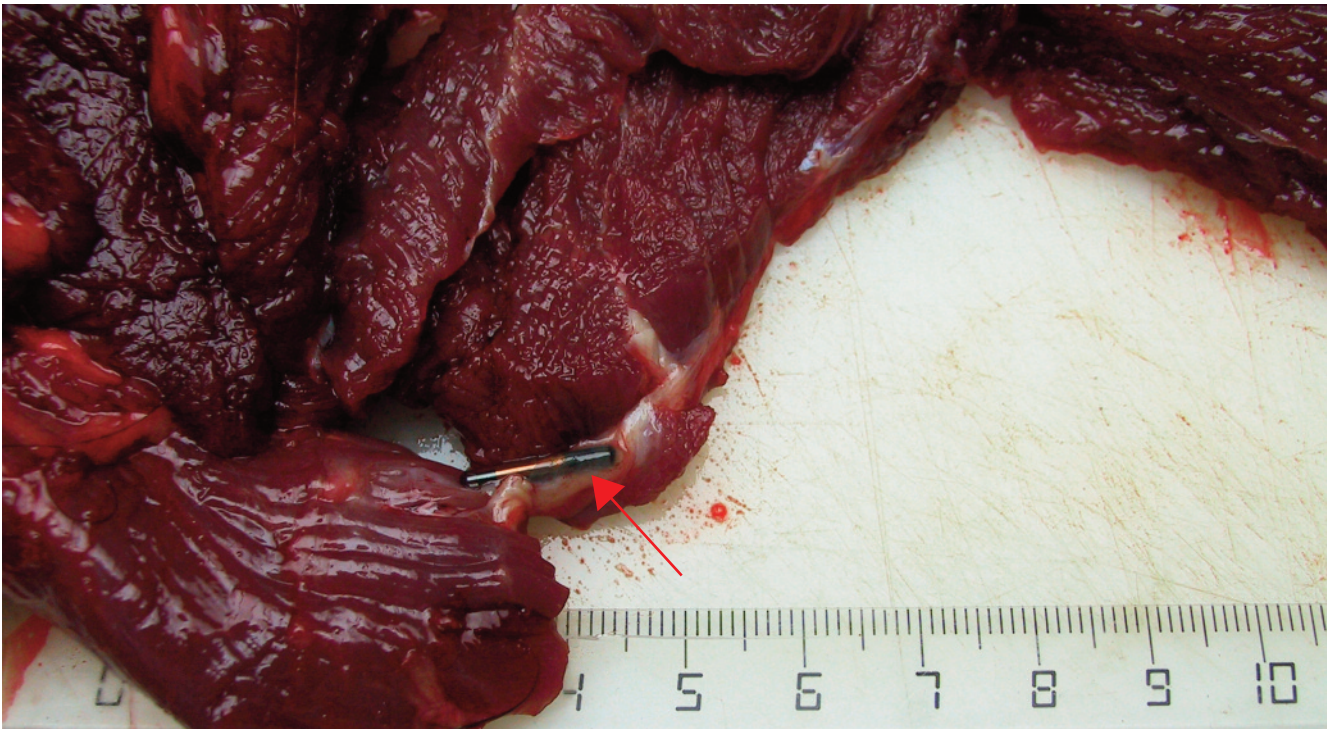
Op grond van de huidige regels moet de eigenaar/houder het paspoort aanvragen binnen 4 maanden na de geboorte van het veulen, maar de hele procedure kan door COVID19 langer duren dan voorheen. Na 21 april 2021 is het voornemen deze periode te verlengen naar 6 maanden.

Als het paspoort langer dan 9 maanden na de geboorte wordt afgegeven, dan komt in het paspoort te staan dat het paard niet meer geslacht mag worden voor menselijke consumptie.

Als er na het ingaan van de nieuwe regelingen in april toch nog paarden tevoorschijn komen die nog geen paspoort hebben, dan kan alsnog een transponder worden ingebracht en een paspoort worden aangevraagd, maar deze dieren worden altijd uitgesloten van slachten voor menselijke consumptie. De enige uitzondering hierop vormen paarden die geboren zijn en leven in aangewezen natuurterreinen (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2017/01/Aangewezen-natuurterreinen.pdf>) Zij worden van een transponder en een paspoort voorzien op het moment dat zij het natuurterrein verlaten en mogen dan nog wel worden geslacht. Op grond van de Diergezondheidsverordening wordt het mogelijk de dieren via een vereenvoudigde procedure, waarbij het niet nodig is de dieren te chippen en te voorzien van een paspoort, af te voeren naar een slachthuis.

Uitgebreidere registratie

Dat ieder paard(achtige) een transponder en een paspoort moet hebben is niet nieuw. Wat wel nieuw is, is een uitgebreidere registratie. Vanaf 21 april a.s. gaat er op basis van ►

Afbeelding 14: Sectie van een 3 maanden oud KWPN merrie veulen; het veulen is op 22 maart geboren; op 3 juni is zij van een transponder voorzien; op 6 juni is de dierenarts erbij geroepen omdat het veulen ongecoördineerd liep; het veulen is behandeld met NSAID's en er zijn röntgenopnames gemaakt van het gebied van de hals waar de chip zat, maar daar was niet bijzonder op te zien; het veulen bleef atactisch en de laatste laatste week ging het veulen achteruit, d.w.z. zij lag meer, kwam moeilijk overeind, ging steeds wankeler lopen; op 30 juni is het veulen gestorven; bij sectie bleek de transponder (opgezocht met behulp van een reader) te liggen in de linker m. longissimus capitis ongeveer 35 cm caudaal van atlas en ongeveer 1 cm naast ligamentum nuchae, ingebed in spierweefsel zonder geassocieerde ontsteking of bindweefselvorming (rode pijl); het ruggemerg toonde uitgebreide degeneratieve veranderingen op de cervico-thoracale overgang zonder macroscopische veranderingen van de wervelkolom; er is geen oorzaak gevonden voor het acute overlijden (met dank aan dr. Guy Grinwis, Veterinaire Pathologie, Faculteit Diergeneeskunde, Utrecht).

- de Europese Diergezondheidsverordening (EU) 2016/429 het één en ander veranderen voor de Nederlandse paardenhouderij. Alle paarden moeten vanaf die datum in Nederland geregistreerd zijn waarbij zowel de 'houder van het paard' (nieuwe naam 'exploitant van het paard') als ook de houder van de locatie waar het paard verblijft ('exploitant van de locatie') een belangrijke rol spelen. De eigenaar van het paard en de eigenaar van de grond of stal spelen in deze registratie dus geen rol.

Natuurlijk kan de eigenaar van het paard ook de exploitant van het paard zijn, maar dat hoeft niet. Het zelfde geldt voor de eigenaar van de grond of stal, die kán ook de exploitant van de locatie zijn, maar dat hoeft niet. Beide rollen 'exploitant van het paard' en 'exploitant van de locatie' kunnen ook in één persoon verenigd zijn.

De exploitant van het paard is verplicht om te zorgen dat het paard een transponder en een paspoort heeft. De exploitant van de locatie is verplicht om op zijn locatie een UBN (Uniek BedrijfsNummer) te hebben (aangevraagd bij RVO) en vervolgens aan de Centrale Database, beheerd door de RVO, door te geven welke paarden hun vaste verblijfplaats op die locatie hebben. Een paard dat er tijdelijk, d.w.z. langer dan 24 uur, 'op bezoek' komt, dient te worden

opgenomen in de lokale administratie. Dat kan zijn in een schriftje, in een computerprogramma of in een app.

UBN

De Europese Diergezondheidsverordening bepaalt dat de locaties waar paarden verblijven een UBN moeten hebben. Als een locatie al een UBN heeft, bijvoorbeeld omdat er al schapen, varkens of koeien worden gehouden, dan moet dit UBN ook voor de paarden worden gebruikt. De houder van een UBN kan sinds 9 februari 2021 heel gemakkelijk paardachtigen toevoegen via <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren-houden/identificatie-en-registratie-dieren/dierlocatie-ubn-registreren-en-wijzigen>

Als een locatie nog geen UBN heeft dan moet de exploitant van de locatie een UBN aanvragen bij RVO als er op deze locatie een of meer paard(achtig)en langer dan 30 dagen verblijven. Dat kan via dezelfde website.

Aan het hebben van een UBN voor paardachtigen zijn kosten verbonden. Deze zijn op het moment van schrijven van dit artikel nog niet bekend. De kosten van een UBN voor schapen zijn op dit moment € 26,- en voor runderen € 33,50 per UBN per jaar.

Voorwaarden voor een UBN

Een UBN wordt toegekend aan de thuisbasis van een paardachtige en bestaat uit een erfperceel en de (gewas)percelen die daarbij horen. Dit wordt ook wel een 'locatie' genoemd. Een erfperceel heeft een adres en is een aaneengesloten perceel waar de stal of stallen op staan. Op het erfperceel zijn de dieren permanent gehuisvest. Een locatie heeft een eigen adres en minimaal een eigen toegangsweg (dieren, producten, voer, hygiënemaatregelen). Ten opzichte van een andere locatie is de huisvesting en de verzorging volledig gescheiden (personeel, voer, materialen en voertuigen). Een perceel is een stuk grond van een UBN waarop een dier kan lopen/staan. Percelen bestaan dus uit (beweidbare) gewaspercelen en erfpercelen. Deze gewaspercelen zijn geregistreerd in de Basisregistratie percelen.

Een perceel kan maar tot één UBN behoren, maar een UBN kan wel één of meer percelen omvatten. Dit kunnen ook percelen zijn die niet aansluitend aan het erfperceel liggen. In beginsel zijn de meeste percelen aan een erfperceel te koppelen. Voor een perceel waar geen erfperceel bij hoort, beslist RVO of en hoe een UBN wordt uitgegeven. Wanneer paarden naar een andere locatie gaan, waar ook andere paarden lopen, dan meldt die locatiehouder de paarden aan. Lopen de paarden op een locatie waar geen andere paarden verblijven (bijvoorbeeld bij huur van die locatie) dan vraagt de paardenhouder zelf een UBN aan voor die locatie en wordt dan dus zowel exploitant van de paarden als ook exploitant van de locatie.

Lokaal en centraal administreren

De exploitant van de locatie ('houderij') moet alle paardachtigen die langer dan 30 dagen op zijn locatie verblijven invoeren bij RVO. Dit kan vanaf 12 april 2021.

Verder moet de exploitant van de locatie bijhouden waar de paarden die op zijn locatie zijn geregistreerd, van dag tot dag verblijven. Dit bijhouden kan in een schrift, in een computerfile, in een speciaal computerprogramma of in een app. Waar het om gaat is dat de exploitant van de locatie bij een controle, bijvoorbeeld door de NVWA, kan aantonen waar ieder paard van zijn locatie op dat moment is en waar ieder dier de afgelopen 3 jaar van dag tot dag is geweest. Deze administratie moet tenminste 3 jaar worden bewaard. Alleen verplaatsingen naar een andere locatie die langer dan 24 uur duren moeten worden geregistreerd. Buitenritten en ééndaagse keuringen of wedstrijden hoeven dus niet te worden geregistreerd. Meerdaagse wedstrijden, waarbij de paarden dus elders overnachten, moeten wél in de lokale administratie worden geregistreerd met datum van verplaatsen naar een andere houderij en liefst ook het UBN van die houderij (locatie). Alleen wanneer paarden langer dan 30 dagen naar een andere locatie gaan, moet dit niet alleen in de lokale administratie worden bijgehouden, maar ook binnen 7 dagen bij RVO worden gemeld. Dat kan via de internetsite van RVO, maar ook via bedrijfsmanagementpakketten. Ook sommige paspoortuitgevende instanties onderzoeken of zij bij deze registratie behulpzaam kunnen zijn.

Er is op 23 maart een pagina 'Paardachtigen melden' geopend: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-onder-nemen/dieren-houden/identificatie-en-registratie-dieren/paarden-melden>

Aparte regeling

Voor drie groepen paarden is er een aparte regeling, deze paarden hoeven pas bij RVO gemeld te worden als zij langer dan 90 dagen naar een andere locatie zijn verplaatst. Dit staat in de Gedelegeerde Verordening 2019/2035 in artikel 64c: voor elke paardachtige die gedurende een periode van meer dan dertig dagen in de inrichting wordt gehouden, wordt de unieke code geregistreerd, behalve:

- voor paardachtigen die hoogstens negentig dagen bij wedstrijden, paardenrennen, shows, trainingen en sleepwerkzaamheden betrokken zijn
- voor mannelijke paardachtigen die in het voortplantingsseizoen als fokdieren worden gehouden
- voor vrouwelijke paardachtigen die hoogstens negentig dagen als fokdieren worden gehouden.

Deze verplaatsingen moeten echter op de dag van verplaatsing wél steeds in de lokale registratie worden opgeschreven, zowel bij de locatie waar dit paard staat ingeschreven, als ook bij de locatie waar het paard gaat 'logeren' of waar het paard vandaan terugkomt.

De exploitant van een locatie moet dus te allen tijde in zijn administratie hebben staan:

- welke paarden (chipnummer of levensnummer; Afbeelding 15) permanent op zijn locatie horen en waar zij op ieder moment zijn (zo nodig dus de datum van verplaatsen en het UBN van de gastlocatie en de datum van terugkeer + van welk UBN het paard is teruggekeerd)
- welke paarden (chipnummer of levensnummer) tijdelijk op zijn locatie verblijven (UBN van de houderij van herkomst en de datum van aankomst en daarna de datum van vertrek en het UBN van de houderij waar het dier naar toe is gegaan).
- Als paarden langer dan 30 dagen op een gastlocatie verblijven moet deze verplaatsing ook bij RVO worden gemeld, tenzij het dier in één van de drie uitzonderingscategoriën (zie boven) valt, dan hoeft dat pas na 90 dagen.

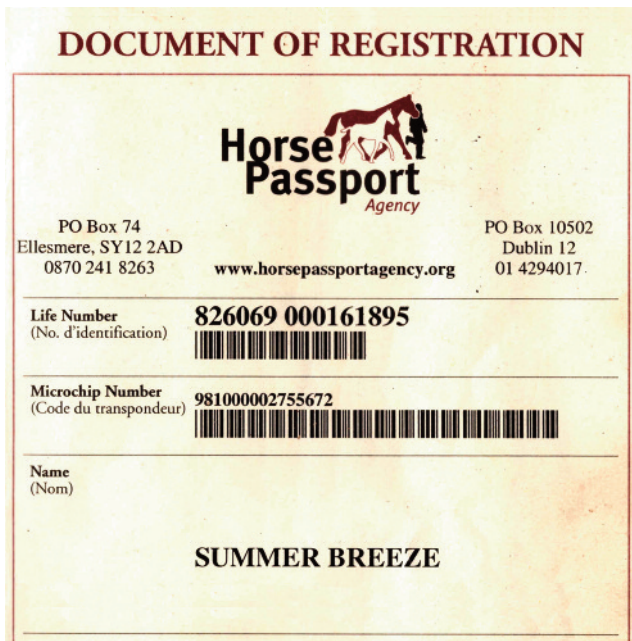
Medicatiegegevens

Als een paard in overleg met de eigenaar/houder wordt afgetekend als 'nooit meer slachten voor menselijke consumptie' dan moet in Nederland de dierenarts dit melden bij RVO. Dit kan op dit moment op twee manieren:

- via de Horsecheck (<http://www.horsecheck.nu/register>)
Hier kan via een specifieke reader en telefoonapp direct worden gemeld of kan het transpondernummer van een paard via de Horsecheck app worden ingevoerd om op die manier 'nooit meer slachten' te melden.
- via IKB Nederland (<https://mijn.ikbnederland.nl/aanmelden-i-en-rvl>)

Hiervoor moet de dierenarts een account aanmaken bij IKB Nederland en hij kan dan vervolgens na inloggen paarden melden voor 'nooit meer slachten voor menselijke consumptie'. ▶

- Het kan voorkomen dat een transpondernummer/levensnummer niet voorkomt in de RVO database. Dit gaat dan meestal om een paard dat geïmporteerd is uit het buitenland waarbij het dier niet is aangemeld bij een Nederlandse ppi. Dit is wél verplicht, maar gebeurt helaas niet altijd. De dierenarts moet de melding ‘nooit meer slachten voor menselijke consumptie’ wel registreren bij RVO en kan de eigenaar/houder dan nogmaals aansporen dit te doen en het bewijs daarvan bewaren. Overigens moet na 21 april ieder paard verplicht zijn aangemeld op een UBN en zullen buitenlandse paarden dus ook terug te vinden (moeten) zijn.

Afbeelding 15: Levensnummer en transponder (microchip) nummer in een Iers paspoort; geïmporteerde paarden blijken vaak niet in de RVO database te zitten en dat moet per 21 april dus wel worden geregeld.

Essentiële stoffen (6-maandenlijst)

Een dierenarts die een paard behandelt is verplicht om medicijnen met stoffen die op de 6-maandenlijst staan, de zogenaamde ‘essentiële stoffen’, te registreren in het paardenpaspoort op de betreffende bladzijde, tenzij het betreffende paard al als ‘nooit meer slachten voor menselijke consumptie’ is afgetekend. De 6-maandenlijst is in Europa in het leven geroepen (Verordening (EU) Nr. 122/2013 d.d. 12 februari 2013) om paarden die worden behandeld met middelen waar geen MRL (minimale residu limiet) voor bekend is maar die wel tot de essentiële middelen behoren, toch te behouden voor de slacht na een wachttijd van zes maanden. Dit is een verstandige maatregel om ‘verspilling’ van paardenvlees tegen te gaan, zonder dat dit gevaar oplevert voor de volksgezondheid.

De uitspraak van de NVWA in het Tijdschrift voor Diergeneeskunde op 20 juli 2020 dat er bijvoorbeeld bij acepromazine (een essentiële stof die op de 6-maandenlijst staat) gebruik gemaakt moet worden van een voor ‘niet te slachten paarden geregistreerd product’ en dat het paard dan ook ‘nooit meer slachten voor menselijke consumptie’

gemaakt moet worden, druist volledig in tegen het doel van de 6-maandenlijst. Dit wordt in de landen om ons heen ook niet zo geïnterpreteerd. Diverse ter zake kundige juristen hebben aangegeven: *‘Er is geen regel die de dierenarts belet een voor ‘niet te consumeren paard’ toegelaten middel (met een actief bestanddeel dat staat op de lijst van essentiële stoffen voor paarden) aan een voor consumptie bestemd paard toe te dienen, mits hij de regels volgt, zoals het aantekenen van geven van deze stof in het paardenpaspoort.’*

Deze situatie is aanhangig gemaakt bij de NVWA door de KNMvD en de FD, maar daarop is nog geen reactie gekomen. Ook is deze kwestie via LNV aan de Europese commissie voorgelegd. Mogelijk komt hierop volgend jaar een antwoord, omdat dan de herziene Diergeneesmiddelenverordening (EU) 2019/6 op 28 januari 2022 in werking treedt.

Vaccinaties

Paardenpaspoorten hebben altijd pagina’s voor vaccinaties. In de moderne paspoorten zijn er aparte pagina’s voor vaccinaties waar influenza in zit en aparte pagina’s voor overige vaccinaties. Deze scheiding is gedaan omdat bij de meeste evenementen alleen de influenzavaccinaties verplicht zijn en de data veel makkelijker te controleren zijn als er niet allerlei andere vaccinaties tussen staan.

Het is van belang voor de dierenarts om alle vaccinaties altijd direct zorgvuldig in de paardenpaspoorten te noteren. De dierenarts moet bij zijn handtekening ook een stempeltje gebruiken met zijn gegevens.

De eisen ten aanzien van influenzavaccinaties voor de Nederlandse organisaties (zoals KNHS en KWPN) zijn iets ‘lager’ dan voor de FEI. Zo eist de FEI altijd een basisvaccinatie van 3 injecties en daarna twee maal per jaar als het paard op wedstrijden verschijnt en volstaan de Nederlandse organisaties nog steeds met 2 injecties als basis en daarna eenmaal per jaar. Een basisvaccinatie van slechts 2 injecties is tegen de SPC (Samenvatting van de Productkenmerken) van het vaccin (dit geldt voor alle beschikbare vaccins in Nederland) en formeel is een dierenarts dan strafbaar. Echter, als de eigenaar geen 3 injecties wil (betalen) als basis, dan heeft een dierenarts weinig keus.

Paspoort kwijt of vol

Als het paspoort is kwijtgeraakt of verloren is geraakt, kan een duplicaat worden aangevraagd. Dit kan alleen als de identiteit van het paard wel bekend is. Toch mag een paard met een duplicaatpaspoort niet meer worden geslacht voor menselijke consumptie. Een vervangend paspoort wordt uitgegeven bij verlies van het originele paspoort waarbij de identiteit van het paard niet duidelijk is. Een paard met een vervangend paspoort mag ook niet meer naar de slacht voor menselijke consumptie.

Bij een ‘vol’ paspoort, d.w.z. in het paspoort is geen ruimte meer voor aantekeningen, bijvoorbeeld bij de vaccinatiepagina’s of bij de pagina’s voor controle van de identiteit.

Dan moet er een aanvulling komen in het paspoort en dit moet de houder schriftelijk aanvragen bij de uitgevende ppi. De ppi schrijft in de aanvulling het chipnummer van het paard met daarbij een stempel. Dit moet op de pagina van de vaccinatiegegevens paardeninfluenza. Als het nodig is kan er ook eerst een tijdelijk document komen. Ook zet de ppi in het paspoort een notitie en een stempel dat er een aanvulling op het paspoort is. Bij paarden die op FEI wedstrijden uitkomen kan deze aanpak soms tot problemen leiden omdat de FEI geen losse aanvullingen accepteert. De FEI officials mogen volgens het reglement 2021 eisen dat een paard met een 'vol' paspoort van een 'nieuw' paspoort wordt voorzien.

Conclusie

De regelgeving rondom de I&R van paarden wordt per 21 april verder uitgebreid en daardoor nog wat gecompliceerder. In dit artikel is geprobeerd om allerlei aspecten van de regelgeving vanuit het gezichtspunt van de dierenarts te belichten om zo een overzicht te maken van informatie die op allerlei plaatsen wel wordt gegeven, maar nu bij elkaar is gebracht.

Dankwoord

Een overzicht schrijven over dit zeer uitgebreide onderwerp was alleen mogelijk met de hulp van vele mensen om de tekst na te lezen en afbeeldingen beschikbaar te stellen. Graag wil ik danken: drs.mr. Henk Lommers (LNV), Arjen Dijkstra (RVO), Mieke Theunissen, MSc. B. (LTO), mr. Hester van der Bij (SRP), mr.drs. Marcel Spierenburg (NVWA), Ir. Heleen Prinsen (ZLTO), drs. Joost van Hertem (KNMvD), Sietske Mesu (Apotheek Diergeneeskunde), prof.dr. Harold Brommer (Universiteitskliniek voor Paarden, Diergeneeskunde), Frans Zomer en Albert Vroege (Virbac Nederland) en José Avezaat (KWPN).

Websites over I&R veranderen momenteel met de dag en een link kan dus helaas niet meer werken.

Voor beschikbare informatie over dit artikel: www.dier-en-arts.nl >
DIER • EN • ARTS online of scan de onderstaande QR-code

